

Bilimsel Alan Gezisi Yapmaya İlişkin Öz Yeterlilik Algısı Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilimsel Alan Gezisi Yapmaya İlişkin Öz Yeterlilik Algısı Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17775>

Öz

Bilimsel Alan Gezisi Yapmaya İlişkin **Öz Yeterlilik Algısı Ölçeği**, öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının bilimsel alan gezilerini planlama, yürütme ve değerlendirme süreçlerine dair kendilerini ne ölçüde yetkin hissettiklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Tortop ve Uzibilir-Özçelik (2018) tarafından geliştirilen bu ölçek, psikometrik açıdan güçlü bir araç olup, fen eğitimi alanında kullanılan önemli bir ölçme aracıdır. Ölçek, toplam 12 maddeden ve iki temel alt boyuttan oluşmaktadır: Öğretim Tasarım ve Organizasyon.

Anahtar Kelimeler

Öz yeterlilik, **bilimsel alan gezisi**, öğretmen yeterliliği, ölçek geliştirme, fen eğitimi, psikometri.

Yazarlar

Hasan Said Tortop, G. Uzibilir-Özçelik.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğretmenlerin bilimsel alan gezilerini etkili bir şekilde gerçekleştirme kapasitelerine dair sahip oldukları inanç düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu geziler, öğrencilerin teorik bilgileri gerçek dünya bağlamında görmeleri açısından kritik öneme sahiptir. Ölçek, bu tür etkinlikleri düzenleme konusunda öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar ve yeterlilik eksikliklerini tespit etmeye yardımcı olmayı hedefler.

Öğretmenlerin **öz yeterlilik** inançlarının belirlenmesi, hizmet içi eğitim programlarının ve öğretmen yetiştirme süreçlerinin bu alandaki ihtiyaçlara göre şekillendirilmesi açısından önemli veriler sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, Bandura'nın sosyal bilişsel teorisine dayanan ve bireyin belirli bir görevi başarıyla yerine getirebileceğine dair inancın ifade eden **öz yeterlilik** yapısını ölçmektedir. Ölçek, bilimsel alan gezileri bağlamında bu yapıyı iki temel boyutta ele alır:

Öğretim Tasarım: Alan gezisinin pedagojik amaçlarının belirlenmesi, öğrenme hedeflerine uygun materyal seçimi ve gezi sonrası değerlendirme süreçlerine ilişkin yeterlilik algısını içerir.

Organizasyon: Gezinin lojistik planlaması, güvenlik önlemleri, izin süreçleri ve katılımcılar arasındaki koordinasyon gibi yönetimsel süreçlere ilişkin yeterlilik algısını kapsar.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, istatistiksel analizlerle desteklenmi?tir. Yap?lan **Faktör Analizi** sonuçlar?na göre, ölçekteki 12 maddenin faktör yük de?erleri 0.699 ile 0.860 aras?nda de?mektedir. Bu yüksek faktör yükleri, maddelerin ait olduklar? alt boyutlar? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal olarak tutarl? oldu?unu göstermektedir.

Elde edilen bu de?erler, ölçe?in teorik olarak öngörülen iki faktörlü yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlamaktadır. Bu durum, ölçe?in **bilimsel alan gezisi** yapmaya yönelik öz yeterlilik alg?s?n? geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktadır.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l??? , Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak test edilmi?tir. Ölçe?in tamam? için hesaplanan **güvenirlik** katsay?s? 0.92 olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçe?in mükemmel derecede yüksek bir iç tutarl?l???a sahip oldu?unu göstermektedir.

Alt boyutlar?n güvenilirlik katsay?lar? da oldukça yüksektir: Ö?retim Tasar?m boyutu için 0.88 ve Organizasyon boyutu için 0.90 olarak hesaplanm???r. Bu katsay?lar, hem ölçe?in genelinin hem de alt boyutlar?n?n ölçükleri yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek, aç?mlay?c? ve do?rulamay?c? **faktör analizi** çal???malar? sonucunda 12 madde ve 2 alt boyutlu bir yap?ya sahip olacak ?ekilde geli?tirilmi?tir. Bu alt boyutlar, Ö?retim Tasar?m ve Organizasyon olarak adlandır?lm???r.

Faktör yüklerinin 0.699 ile 0.860 aras?nda de?imesi, maddelerin ölçe?in tamam?na güçlü bir katkı sa?lad???n? ve iki faktörlü yap?n?n sa?laml???n? destekledi?ini göstermektedir. Bu yap?, ö?retmenlerin bilimsel alan gezilerine yönelik yeterlilik alg?lar?n? iki temel ve ayr?labilir bile?en üzerinden incelemeye olanak tan?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Öz Yeterlilik Ölçe?i)

Format: 5'li Likert Ölçe?i

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ö?retmenler ve Ö?retmen Adaylar?

Yaş Grubu: Yetişkinler (Öğretmenlik mesleğini icra edenler veya buna hazırlananlar)

Popülasyon Detayları: Ölçek, öğretmenlerin bilimsel alan gezilerini düzenleme konusundaki yeterlilik algılarını hedeflemektedir.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, 5'li **Likert** formatında (1= tamamen katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum) kendilerini en iyi tanımlayan seçeneği işaretlerler. Yüksek puanlar, bilimsel alan gezisi yapmaya yönelik yüksek öz yeterlilik algısını gösterir.

Anahtar Kelimeler

Öğretim Tasarım, Organizasyon, Cronbach Alfa, faktör yükü, **öz yeterlilik**, ölçme ve değerlendirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Sağlanan kaynakta mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: hasantortop@aydin.edu.tr

Yazışma Adresi: Hasan Said Tortop

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar (Hasan Said Tortop) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Tortop, H. S. ve Uzbilir-Özçelik, G. (2018). Öğretmenler için Bilimsel Alan Gezisi Yapmaya Yönelik Öz Yeterlilik Ölçeği geliştirme çalışması. *Üstün Zekalılar Eritimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 5(1), 99-106.

Ölçeğin orijinal materyalini içeren belgeye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir:

[ogretmenler-icin-bilimsel-alan-gezisi-yapmaya-yonelik-oz-yeterlik-olcegi-toad.docx](#)

Bilimsel Alan Gezisi Yapmaya İlişkin Öz Yeterlilik Algısı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçeğin maddelerinin tam metni sunulmamıştır. Ancak ölçek yapısı şu şekildedir:

Toplam 12 madde.

2 alt boyut: Öğretim Tasarım ve Organizasyon.

Ölçek maddelerinin tam listesine ulaşmak için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi veya belirtilen akademik referansın incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM